

8 Ιανουαρίου 2023

Επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα: Όταν ο Παυλόπουλος ανέπτυξε την εθνική θέση

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Δυο ομιλίες του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας με ιστορική αναδρομή, αλλά και τι διεκδικεί σήμερα η Ελλάδα και η προοδευτική ανθρωπότητα.

Το [iEidiseis](#), δημοσιεύει σήμερα δυο ομιλίες του Προκόπη Παυλόπουλου, ως Προέδρου της Δημοκρατίας, για την επανένωση των γλυπτών του Παρθενώνα.

Στις ομιλίες αυτές αναπτύσσει τις εθνικές θέσεις για την επανένωση των Γλυπτών, ενώ πραγματοποιεί και μια σημαντική ιστορική αναδρομή!

ΣΗΜΕΙΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΓΛΥΠΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ» (Αθήνα, 15.4.2019)

Με αισθήματα ειλικρινούς συγκίνησης αλλά και εξαιρετικής τιμής κηρύσσω την έναρξη αυτής της τόσο σημαντικής Διεθνούς Ημερίδας, η οποία έχει ως θέμα την Επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Τα αισθήματά μου αυτά δικαιολογούνται από το γεγονός ότι η Διεθνής Ημερίδα εντάσσεται στο πλαίσιο ενός μεγάλου και δίκαιου αγώνα με παγκόσμιες διαστάσεις, ήτοι του Αγώνα για την αποκατάσταση του, αναμφισβητήτως, πιο εμβληματικού Μνημείου της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, του Παρθενώνα. Και κατά τούτο ο Αγώνας αυτός δεν αφορά μόνο την Ελλάδα και την Ιστορική και Πολιτιστική της Κληρονομιά, αφορά τον Πολιτισμό, εν γένει, δοθέντος ότι, κατ' αποτέλεσμα, η δικαίωσή του θα είναι έμπρακτη επιβεβαίωση της έννοιας του Πολιτισμού ως κορυφαίου επιτεύγματος του Ανθρώπινου Πνεύματος.

Πριν απ' όλα είναι εξαιρετικά συμβολικό αλλά και ουσιαστικό το ότι η σημερινή Διεθνής Ημερίδα -ένας λαμπρός «κρίκος» στην μακρά «αλυσίδα» της κοινής μας αποστολής για την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα- διεξάγεται σε αυτό το Μουσείο, τα εγκαίνια του οποίου έγιναν πριν 10 ακριβώς χρόνια, στις 20 Ιουνίου 2009.

Α. Ένα Μουσείο το οποίο, όπως όλη η Διεθνής Κοινότητα γνωρίζει, ανεγέρθηκε με κύριο προορισμό την φιλοξενία των Γλυπτών του Παρθενώνα μετά τον «επαναπατρισμό» τους, αναιρώντας και το τελευταίο, έστω και καταφανώς προσχηματικό, «επιχείρημα» αυτών που επιμένουν να συγκαλύπτουν το ιερόσυλο έγκλημα του Έλγιν ότι, δήθεν, η Ελλάδα δεν διέθετε κατάλληλο χώρο στέγασης των Γλυπτών του Παρθενώνα, αντίστοιχο μ' εκείνον του Βρετανικού Μουσείου, δηλαδή αντίστοιχο με τον χώρο όπου «κρατούνται» τα Γλυπτά ως «λάφυρα» της κλοπής του Έλγιν! Σε κοινή Παγκόσμια θέα πλέον, εδώ και 10 χρόνια, αυτό το υπέροχο Μουσείο της Ακρόπολης δίνει αποστομωτικές απαντήσεις στις ως άνω «εν αμαρτίαις προφάσεις» των, ακόμη, αμετανόητων υπευθύνων του Βρετανικού Μουσείου και προκαλεί, με όρους Πολιτισμού και μόνον, την Παγκόσμια Κοινή Γνώμη να κάνει την σύγκριση: Την σύγκριση ανάμεσα στην φωτεινή «κοιτίδα» των Γλυπτών του Παρθενώνα και στο θολό «δεσμωτήριο» του Βρετανικού Μουσείου, όπου «κρατούνται» κατά παράβαση κάθε θεσμικής και πολιτισμικής δεοντολογίας, και μάλιστα υπό συνθήκες συντήρησης που απειλούν την υπόστασή τους και την υπεράσπιση των ιστορικών τους καταβολών και συμβολισμών.

Β. Υπενθυμίζω, ότι ο Αγώνας για την Επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα είναι ήδη μακρύς και αδιάλειπτος, αφού ουσιαστικά άρχισε λίγο μετά την συντέλεση του ιερόσυλου εγκλήματος του Έλγιν. Εγκλήματος «διαρκούς», το οποίο συντελέστηκε όταν ο Λόρδος Έλγιν, πρεσβευτής από το 1799 της Μεγάλης Βρετανίας στην τότε «Υψηλή Πύλη» στην Κωνσταντινούπολη, το συνέλαβε και το εκτέλεσε μεταξύ 1801-1804. Ήταν τότε που διέπραξε την απάτη της ειδεχθούς σύλησης του Μνημείου του Παρθενώνα και την συνακόλουθη πολιτισμική τυμβωρυχία, επικαλούμενος δήθεν «ανασκαφικές δραστηριότητες» μέσα στον ευρύτερο Αρχαιολογικό Χώρο. Και στην συνέχεια ολοκλήρωσε το έγκλημά του, μεταφέροντας -και μάλιστα υπό όρους διακινδύνευσης που δείχνει τον αδίστακτο και προσβλητικό για τον Πολιτισμό μας χαρακτήρα του- δια της θαλασσίας οδού τα Γλυπτά του Παρθενώνα στην Μεγάλη Βρετανία.

Γ. Όπως προείπα, ο αδιάλειπτος αγώνας της Ελλάδας για τον τερματισμό αυτού του ειδεχθούς «διαρκούς» εγκλήματος του Έλγιν κατά της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς ξεκίνησε νωρίς.

Πραγματικά, από το 1842 η Ελλάδα άρχισε να διεκδικεί, με κάθε νόμιμο και πολιτισμένο μέσο, την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα, με πρώτο σταθμό την εναντίον του Έλγιν καταγγελία του τότε Γραμματέα της «εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας», Αλεξάνδρου Ραγκαβή. Η κρίσιμη καμπή της διεκδίκησης των Γλυπτών του Παρθενώνα από την Ελλάδα ήλθε το 1984, με «ψυχή» την «οραματική» αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη, υπό την ιδιότητά της ως Υπουργού Πολιτισμού.

Την αφετηρία αυτή συνέθεσαν από την μια πλευρά η υποβολή επίσημου αιτήματος, προς το Βρετανικό Μουσείο, για τον τερματισμό του εγκλήματος του Έλγιν και την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα εκεί που ανήκουν, με την δέσμευση προηγούμενης ανέγερσης του ειδικού προς τούτο Μουσείου. Και, από την άλλη πλευρά, το ταυτόχρονο αίτημα προς την UNESCO, το οποίο ενεγράφη αμέσως στην Ημερήσια Διάταξη της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την επιστροφή Πολιτιστικών Αγαθών στις Χώρες Προέλευσης ή την απόδοσή τους σε αυτές όταν - όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Παρθενώνα- πρόκειται περί παράνομης κτήσης τους.

Αυτόν τον, πολιτισμικώς Ιερό, Αγώνα συνεχίζουμε σήμερα. Και αφού σας ευχαριστήσω θερμώς για την συμβολή σας στην δικαίωση του κοινού μας Αγώνα, επιτρέψατέ μου εφεξής να τεκμηριώσω και να αιτιολογήσω το γιατί ο Αγώνας αυτός συνδέεται, αρρήκτως, με την ικανοποίηση ενός καθ' όλα δίκαιου αιτήματος, το οποίο οφείλουμε να υπηρετούμε όλοι μας, ανεξαρτήτως εθνικότητας, δοθέντος ότι, κατ' ουσίαν, πρόκειται για αίτημα της Ανθρωπότητας επειδή αφορά τον πυρήνα της Πολιτιστικής της Κληρονομιάς.

Α. Πριν απ' όλα είναι παγκοσμίως αποδεκτό ότι τα Γλυπτά αυτά ανήκουν, δικαιωματικώς και πολιτισμικώς, στον Παρθενώνα και στα Μνημεία του. Και τούτο διότι χωρίς τα Γλυπτά αυτά ο Παρθενώνας, βαριά λαβωμένος από μίαν ιερόσυλη πράξη βανδαλισμού και λεηλασίας που καλύπτεται εδώ και πάνω από δύο αιώνες από τη λεοντή μιας δήθεν «αρχαιολατρίας», η οποία πλήττει ευθέως την Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, δεν μπορεί να συμβολίσει και, επέκεινα, να εκπέμψει προς την Ανθρωπότητα το αιώνιο, αιθαλές και μοναδικό πολιτισμικό μήνυμα που του αναλογεί.

Β. Ως προς την παγκόσμιας πολιτισμικής εμβέλειας μοναδικότητα του Παρθενώνα και των Μνημείων του δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσει κανείς επί μακρόν. Πρόκειται για αυταπόδεικτη αλήθεια, η οποία εδράζεται σε ακλόνητα τεκμήρια. Γι' αυτό μένω μόνο στην πιο απτή αλλά και πιο ηχηρή μαρτυρία, που συμπυκνώνει με απaráμιλλο τρόπο όλη αυτή την επιχειρηματολογία, ήτοι στην μαρτυρία του

Αντρέ Μαλρώ, η οποία εμπεριέχεται στην μνημειώδη ομιλία του της 28ης Μαΐου 1959, όταν εκπροσώπησε τη Γαλλική Κυβέρνηση κατά την πρώτη φωταγώγηση της Ακρόπολης:

1. Ξεκινώντας την ομιλία του, ο Αντρέ Μαλρώ είχε επισημάνει, βασιζόμενος στην Παγκόσμια πολιτισμική εμβέλεια του Παρθενώνα και στα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα με τα οποία πλέον το μήνυμα – έκκληση του Περικλέους μπορεί να εκπέμπεται σ' ολόκληρη την Ανθρωπότητα: «Ο πρώτος παγκόσμιος πολιτισμός άρχισε».

2. Κι αμέσως στην συνέχεια ο Αντρέ Μαλρώ, με την *imperatoria brevitas* που χαρακτηρίζει τον λόγο του, αποθεώνει την μοναδικότητα του αναλλοίωτου στους αιώνες και πανανθρώπινου μηνύματος του Παρθενώνα με τις εξής φράσεις: «Μέσω αυτού του πολιτισμού και προς δόξαν του φωταγωγείται η Ακρόπολη, η οποία καλείται να απαντήσει σε ερωτήματα που κανείς άλλος πολιτισμός δεν έθεσε. Το πνεύμα της Ελλάδας εμφανίστηκε αρκετές φορές στον κόσμο, δεν ήταν όμως πάντοτε το ίδιο. Ήταν λαμπρό στην Αναγέννηση, πόσο μάλλον που η Αναγέννηση πολύ λίγο γνώριζε την Ασία· είναι εξίσου λαμπρό και συνταρακτικό σήμερα, που γνωρίζουμε την Ασία. Σε λίγο καιρό, θεάματα όπως αυτό θα ζωντανέψουν τα μνημεία της Αιγύπτου και της Ινδίας, θα δώσουν φωνή στα φαντάσματα όλων των στοιχειωμένων τόπων. Η Ακρόπολη όμως είναι ο μοναδικός τόπος του κόσμου που κατοικείται ταυτόχρονα από το πνεύμα και από το θάρρος».

3. Τέλος, λίγο πιο κάτω ο Αντρέ Μαλρώ συμπυκνώνει, μέσω του μηνύματος του Παρθενώνα, την ουσία του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού ως συστατικού στοιχείου του διαχρονικού Παγκόσμιου Πολιτισμού: «Δεν θα πάψουμε ποτέ να το διακηρύσσουμε: Ό,τι σημαίνει για μας η τόσο συγκεχυμένη λέξη παιδεία -το σύνολο των έργων της τέχνης και του πνεύματος- η Ελλάδα το μετέτρεψε, προς δόξαν της, σε μείζον μέσον διαπαιδαγώγησης του ανθρώπου. Είναι ο πρώτος πολιτισμός χωρίς ιερό βιβλίο, όπου η λέξη ευφυΐα σήμαινε να θέτεις ερωτήματα. Ερωτήματα που έμελλε να γεννήσουν την κατάκτηση του κόσμου από το πνεύμα, της μοίρας από την τραγωδία, του θείου από την τέχνη και τον άνθρωπο».

Μ' αυτές τις λίγες σκέψεις -που θεωρώ ότι λόγω του αυτονόητου νοήματός τους δεν χρειάζονται άλλη επεξήγηση- θέλω, καταλήγοντας, και να σας ευχαριστήσω εκ νέου για την συμπόρευση στον Αγώνα υπέρ του «επαναπατρισμού» των Γλυπτών του Παρθενώνα και της επανένωσής τους, αλλά και να σας διαβεβαιώσω ξανά πως η αιτία για την οποία αγωνιζόμαστε είναι θεσμικώς δίκαιη και ηθικώς επιβεβλημένη, στο όνομα της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

ΣΗΜΕΙΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΛΥΠΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΠΟΥ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (Αθήνα, 20.1.2020)

Αισθάνομαι, ειλικρινώς, ιδιαίτερη τιμή, απευθύνοντας χαιρετισμό στην εναρκτήρια, πανηγυρική συνεδρίαση της Πανελληνίας Επιτροπής Διεκδίκησης των Γλυπτών του Παρθενώνα, που οργάνωσε η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος.

Όπως επανειλημμένως έχω επισημάνει, μεταξύ των Μνημείων της Ελληνικής Αρχαιότητας, που συνθέτουν τον πυρήνα της όλης Πολιτιστικής μας Κληρονομιάς, κορυφαία θέση κατέχει ο Παρθενώνας. Και τούτο διότι, κατά κοινή πλέον ομολογία, ο Παρθενώνας συμβολίζει, με ανεπανάληπτο μάλιστα τρόπο, την αφετηρία και την κοιτίδα του εν γένει Δυτικού Πολιτισμού, συγκεκριμένα δε την αφετηρία και την κοιτίδα τόσο των Πνευματικών μας καταβολών όσο και των θεσμικών πυλώνων της Δημοκρατίας μας.

Πριν απ' όλα είναι παγκοσμίως αποδεκτό ότι τα Γλυπτά αυτά ανήκουν, δικαιωματικώς και πολιτισμικώς, στον Παρθενώνα και στα Μνημεία του. Και τούτο διότι χωρίς τα Γλυπτά αυτά ο Παρθενώνας, βαριά λαβωμένος από μίαν ιερόσυλη πράξη βανδαλισμού και λεηλασίας του Έλγιν, που καλύπτεται εδώ και πάνω από δύο αιώνες εκ μέρους του Βρετανικού Μουσείου υπό την λεοντή μιας, δήθεν, «αρχαιολατρίας», η οποία πλήττει ευθέως την Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά, δεν μπορεί να συμβολίσει και, επέκεινα, να εκπέμψει προς την Ανθρωπότητα το αιώνιο, αειθαλές και μοναδικό πολιτισμικό μήνυμα που του αναλογεί.

Στο σημείο αυτό δεν μπορώ να μην αναφέρω, ότι το αίτημά μας για την επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα είχε, ήδη από το 1943, έναν «απρόσμενο» σύμμαχο στο πρόσωπο του Λόρδου KennethClark, ο οποίος συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων Ιστορικών Τέχνης του 20ου αιώνα, κυρίως ως συγγραφέας έργων για την σημειολογία της Ευρωπαϊκής Γλυπτικής, καθώς και για τους Λεονάρντο ντα Βίντσι, Μποτιτσέλι και ΠιέροντέλλαΦραντσέσκα.

Α. Και ο οποίος, υπό την ιδιότητά του αυτή, μετείχε στην διοίκηση των σημαντικότερων σχετικών Βρετανικών Ιδρυμάτων, όπως π.χ. στο Βρετανικό Μουσείο, στην Εθνική Πινακοθήκη, στο Εθνικό Θέατρο, στην Βασιλική Όπερα, ενώ, επιπλέον, διετέλεσε Έφορος της Βασιλικής Συλλογής των Ανακτόρων του Ουίνδσορ. Βασική πηγή, από την οποία προκύπτει η κατά τ' ανωτέρω «συνηγορία» του Λόρδου KennethClark, είναι η μελέτη του JamesStourton, «KennethClark, Life, ArtandCivilisation», (έκδ. WilliamCollins, London, 2017, σελ. 318). Σε αυτή την μελέτη καταγράφεται μια επιστολή του KennethClark, με ημερομηνία 3

Σεπτεμβρίου 1943 -ήτοι μέσα στην δίνη του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου- προς τον Ιρλανδό Καθηγητή και διάσημο Ιστορικό Τέχνης Thomas Bodkin, η οποία φυλάσσεται στην Tate Gallery του Λονδίνου.

Β. Σταχυολογώ, από την ως άνω επιστολή, το ακόλουθο απόσπασμα: «Κατά τρόπο παράλογο, είμαι υπέρ της επιστροφής των Ελγινείων στην Ελλάδα. Όχι όμως για να επανατοποθετηθούν στον Παρθενώνα, αλλά για να εκτεθούν σ' ένα όμορφο κτίριο στην άκρη της Ακρόπολης, την κατασκευή του οποίου, νομίζω, θα έπρεπε να πληρώσει η Βρετανική Κυβέρνηση. Θα το έκανα για καθαρά συναισθηματικούς λόγους, ως έκφραση της υποχρέωσής μας στην Ελλάδα». (Tate, 8212, 1-1-17). Με βάση αυτό το παράδειγμα μπορεί κανείς να κρίνει πόση ευγένεια ψυχής και ποιό μέγεθος πολιτιστικού ήθους εκπροσωπεί, εν ονόματι της παράδοσης της Μεγάλης Βρετανίας, ο Kenneth Clark, εκφράζοντας έτσι και τον σεβασμό του στην Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά και στις ρίζες του Πολιτισμού μας. Και πόσο «μίζερη» και εντελώς ανάξια της ως άνω παράδοσης της Μεγάλης Βρετανίας είναι η στάση των υπευθύνων του Βρετανικού Μουσείου σήμερα, οι οποίοι, κατ' αποτέλεσμα, αναδεικνύονται αφενός κατώτεροι των περιστάσεων ως προς την υπεράσπιση της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του κοινού μας Πολιτισμού. Και, αφετέρου, αμετανόητοι συνεργοί του εγκληματικού πολιτιστικού ανοσιουργήματος του Έλγιν.

Ως προς την παγκόσμιας πολιτισμικής εμβέλειας μοναδικότητα του Παρθενώνα και των Μνημείων του, δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσει κανείς επί μακρόν. Πρόκειται για αυταπόδεικτη αλήθεια, η οποία εδράζεται σ' ακλόνητα τεκμήρια. Γι' αυτό μένω μόνο στην πιο απτή αλλά και πιο ηχηρή μαρτυρία, που συμπυκνώνει με απaráμιλλο τρόπο όλη αυτή την επιχειρηματολογία, ήτοι στην μαρτυρία του Αντρέ Μαλρώ, η οποία εμπεριέχεται στην μνημειώδη ομιλία του της 28ης Μαΐου 1959, όταν εκπροσώπησε τη Γαλλική Κυβέρνηση κατά την πρώτη φωταγώγηση της Ακρόπολης:

Α. Ξεκινώντας την ομιλία του, ο Αντρέ Μαλρώ είχε επισημάνει, βασιζόμενος στην Παγκόσμια πολιτισμική εμβέλεια του Παρθενώνα και στα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα με τα οποία πλέον το μήνυμα - έκκληση του Περικλέους μπορεί να εκπέμπεται σ' ολόκληρη την Ανθρωπότητα: «Ο πρώτος παγκόσμιος πολιτισμός άρχισε».

Β. Κι αμέσως στην συνέχεια ο Αντρέ Μαλρώ, με την *imperial brevitas* που χαρακτηρίζει τον λόγο του, αποθεώνει την μοναδικότητα του αναλλοίωτου στους αιώνες και πανανθρώπινου μηνύματος του Παρθενώνα με τις εξής φράσεις: «Μέσω αυτού του πολιτισμού και προς δόξαν του φωταγωγείται η Ακρόπολη, η οποία καλείται να απαντήσει σε ερωτήματα που κανείς άλλος πολιτισμός δεν έθεσε. Το πνεύμα της Ελλάδας εμφανίστηκε αρκετές φορές στον κόσμο, δεν ήταν όμως

πάντοτε το ίδιο. Ήταν λαμπρό στην Αναγέννηση, πόσο μάλλον που η Αναγέννηση πολύ λίγο γνώριζε την Ασία· είναι εξίσου λαμπρό και συνταρακτικό σήμερα, που γνωρίζουμε την Ασία. Σε λίγο καιρό, θεάματα όπως αυτό θα ζωντανέψουν τα μνημεία της Αιγύπτου και της Ινδίας, θα δώσουν φωνή στα φαντάσματα όλων των στοιχειωμένων τόπων. Η Ακρόπολη όμως είναι ο μοναδικός τόπος του κόσμου που κατοικείται ταυτόχρονα από το πνεύμα και από το θάρρος».

Γ. Τέλος, λίγο πιο κάτω ο Αντρέ Μαλρώ προσδιορίζει, μέσω του μηνύματος του Παρθενώνα, την ουσία του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, ως συστατικού στοιχείου του διαχρονικού Παγκόσμιου Πολιτισμού: «Δεν θα πάψουμε ποτέ να το διακηρύσσουμε: Ό,τι σημαίνει για μας η τόσο συγκεχυμένη λέξη παιδεία -το σύνολο των έργων της τέχνης και του πνεύματος- η Ελλάδα το μετέτρεψε, προς δόξαν της, σε μείζον μέσον διαπαιδαγώγησης του ανθρώπου. Είναι ο πρώτος πολιτισμός χωρίς ιερό βιβλίο, όπου η λέξη ευφυΐα σήμαινε να θέτεις ερωτήματα. Ερωτήματα που έμελλε να γεννήσουν την κατάκτηση του κόσμου από το πνεύμα, της μοίρας από την τραγωδία, του θείου από την τέχνη και τον άνθρωπο».

Μ' αυτές τις λίγες σκέψεις -που θεωρώ ότι λόγω του αυτονόητου νοήματός τους δεν χρειάζονται άλλη επεξήγηση- θέλω, καταλήγοντας, και να σας ευχαριστήσω εκ νέου για την συμπόρευση στον Αγώνα υπέρ του επαναπατρισμού των Γλυπτών του Παρθενώνα αλλά και να σας διαβεβαιώσω ξανά πως η αιτία για την οποία αγωνιζόμαστε είναι θεσμικώς δίκαιη και ηθικώς επιβεβλημένη, στο όνομα της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.